

कृतम्-कृतः-कृतवान्, ¹ओजसाकृतम्-सहसाकृतम्-अम्भसाकृतम्-तमसाकृतम्, ²अञ्जसाकृतम्, ³उपस्कृताः (ब्राह्मणाः), ⁴परिष्कृता (कन्या), ⁵उपस्कृतं (भुङ्क्ते), उपस्कृतं (ब्रूते), कारितम्, ^Aचिकीर्षितः, चिकीर्षितः-तवान्, ⁶करः, ⁷क्षेमकरः, ⁸किङ्करः-किङ्करा-किङ्करी-यत्करः-यत्करा-तत्करः-तत्करा-⁹तत्करः-तत्करा-बहुकरः-बहुकरा, ¹⁰कुम्भकारः, अन्धकारः, ¹¹सत्यङ्कारः, ^Bअगदङ्कारः, ¹²अस्तुङ्कारः, ¹³शङ्करः-^Cशङ्करा-शङ्करी, (शङ्करी)

1. 'ओजस्सहोऽम्भस्तमसः तृतीयायाः' (6-3-3) इति तृतीयायाः अलुक् भवति ।
2. 'अञ्जस उपसंख्यानम्' (वा. 6-3-3) इति तृतीयाया अलुक् ।
3. 'समवाये च' (6-1-138) इति सुट् । उपस्कृताः = सङ्गीभूताः इत्यर्थः ।
4. सुट्, 'परिनिविभ्यः सेवसितस्यसिचुसहसुट्स्तुस्वञाम्' (8-3-70) इति षत्वम् ।
5. चिकृतं भुङ्क्ते, वाक्याध्याहारेण ब्रवीति, इति क्रमेणार्थः । 'उपात् प्रतियत्न-
= वैकृतवाक्याध्याहारेषु च' (6-1-139) इति सुट् ।
6. 'शिवशमरिष्टस्य करे' (4-4-143), 'कर्मणि घटोऽठच्' (5-2-35) इति निर्देशाभ्यां, पचादेः (3-1-134) आकृतिगणश्च बोध्यते । तेन सर्वेभ्यो धातुभ्योऽच् प्रत्ययो भवति ।
7. पचाद्यचि (3-1-134) गङ्गाधरभूधरादिवत् षष्ठीसमासे साधुः । अत एव, 'अत्पारम्भः क्षेमकरः' इति प्रयोग उपपद्यते ।
8. 'कियत्तद्बहुषु कृञोऽज्जिधानम्' (वा. 3-2-21) इति अच् । 'दिवा-विभा—' (3-2-21) इति प्राप्तस्य टप्रत्ययस्यापवादः । तेन स्त्रियां टाप् । किङ्करी इति प्रयोगस्तु पुंयोगे बोध्यः ।
9. 'तद्बृहतोः करपत्योः चोरदेवतयोः सुट् तलोपश्च' (गणसूत्रम् 6-1-157) इत्यनेन सुट् तलोपश्च चोरे वाच्ये । अन्यत्र तत्कर इत्येव । बहुप्रवृत्तिकृत बहुकरः । बहुशब्दः वैपुल्यवाची, न तु संख्यावाची, अत्रैव सूत्रे (3-2-21) संख्याग्रहणात् ।
10. 'कर्मण्यण्' (3-2-1) इत्यण् ।
11. 'कर्मण्यण्' (3-2-1) इत्यणि, 'कारे सत्यागदस्य' (6-3-70) इति पूर्वपदस्य मुम् । अगदङ्कारः = चिकित्सकः ।
12. कर्मण्यणि 'अस्तोश्च' (वा. 6-3-70) इति मुम् ।
13. 'शमि धातोः संज्ञायाम्' (3-2-14) इति अच् । स्त्रियां टाप् । 'शङ्करा' नाम परिव्राजिका । पुंयोगे ङीष् 'शङ्करी' इत्यपि साधु ।
- A. 'चिकीर्षिते पूर्वतरं स तस्मिन् क्षेमङ्करोऽर्थे मुहुरीर्यमाणः ।' भ. का. 12-6.
- B. 'अगदङ्कारमादध्वं प्रज्ञामृतनुत्तमम् ॥' यादवाभ्युदये—22-22.
- C. 'बलिनाथमुमद्रोन्मं युषां स्तम्बेरमाविव ।

आचक्षथामिथः कस्मान् शङ्करेणापि दुर्गमम् ॥' भ. का. 6-92.